

VÖRÖSHAGYMA FAJTÁK DOHÁNYTRIPSZ ELLENÁLLÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATA

HUDÁK KRISZTINA, PÉNZES BÉLA, FAIL JÓZSEF és JUNGWIRT GABRIELLA

Szent István Egyetem, Kertészettudományi Kar, Budapest

A dohánytripsz (*Thrips tabaci* Lindeman) a vöröshagyma régóta ismert kártevője. A kártétel hatására a vöröshagyma a fejlődésben visszamarad, előbb befejezi növekedését, és a termésmennyiség is csökken. A dohánytripsz elleni védekezés a vöröshagyma növényvédelmének gerincét képezi. A kémiai védekezést megnehezíti a kártevő rejtett életmódja és a hagyma levelének viaszos bevonata. A dohánytripsz természetes ellenségei csekély mértékben korlátozzák a populációt. A hatékony és egyben környezetbarát védekezés egyik módszere lehetne a dohánytripsz-ellenálló vöröshagyma fajták felkutatása és termesztése. A Magyarországon termesztett hagyma fajok (vöröshagyma, póré, téli sarjadékhagyma, metélőhagyma) és fajták tripszérzékenysége ismeretlen. Munkánk célja az volt, hogy először a hazai köztermesztésben sikeresen vizsgázott vöröshagyma fajtákat ill. fajtajelölteket értékeljük dohánytripsz ellenállóság szempontjából és a későbbi, szélesebb körű vizsgálatok módszereit kidolgozzuk.

2002. év elején, növényházi körülmények között vizsgáltuk hat vöröshagyma fajta (Braunschweigi, Stuttgarti, Makói, Makói CR, Makói Fehér, Nemesített Makói) dohánytripsz ellenállóságát. Fajtánként dughagymáról 100 növényt, véletlenszerű elrendezésben neveltünk olyan növényházban, ahol előzetesen a dohánytripsz elszaporítottuk, majd 1 hónap elteltével értékeltük a kialakult populációt. Az értékelés során minden egyed (lárvát és imágót) begyűjtöttünk a növényekről, majd az egyes fejlődési stádiumokat elkülönítettük és megszámláltuk.

A hat fajtát, két hármas csoportra bontva értékeltük, mert a dugtatás, a dohánytripsz betelepítése és az értékelés egy hetes eltéréssel történt a két csoportnál. A kapott eredményeket statisztikailag elemezve szignifikáns különbségeket találtunk a fajták között. Az első csoportban (Braunschweigi, Stuttgarti, Makói) a Braunschweigi fajta szignifikánsan fogékonyabbnak bizonyult a másik kettőnél, amelyek között azonban nem volt szignifikáns különbség. A második csoportban (Makói CR, Makói Fehér, Nemesített Makói) a Makói Fehér fajta szignifikánsan toleránsabbnak bizonyult a másik kettőnél, amelyek között azonban nem volt szignifikáns különbség. Vizsgálatainkat szabadföldi megfigyelésekkel kiegészítve megállapítottuk, hogy az egyes fajták közötti dohánytripsz érzékenységbeli eltérések alapul szolgálhatnak a kártevő elleni védekezés módszerének hazai fejlesztéséhez. További vizsgálataink során, a kezdeti eredményeink birtokában, a köztermesztésben lévő ill. a bevezetés alatt álló vöröshagyma fajták tripszérzékenységeinek felmérését kívánjuk folytatni.